

Τεκμηριωμένη ιατρική: νέο εργαλείο ή νέος εχθρός;

Η ιατρική γνώση αλλάζει μέρα με τη μέρα, τα προηγούμενως αποδεκτά δεδομένα γίνονται παλιά, ενώ ο όγκος των νέων επιστημονικών πληροφοριών είναι τεράστιος. Η τεκμηριωμένη ιατρική, η οποία άρχισε να εμφανίζεται στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα και νωρίτερα, παραμένει ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα για τους επαγγελματίες υγείας, όπως είναι οι κλινικοί και οι επαγγελματίες υγείας (Sackett 1997). Ως τεκμηριωμένη ιατρική (evidence based medicine, EBM) ορίζεται η συνειδητή και έλλογη χρήση της πρόσφατης και καλύτερης επιστημονικής τεκμηρίωσης στη λήψη αποφάσεων για τη θεραπεία κάθε μεμονωμένου ασθενούς. Ένα άλλο στοιχείο της τεκμηριωμένης ιατρικής είναι ότι δίνει έμφαση στη σπουδαιότητα της έκβασης του περιστατικού και υποστηρίζει ότι η απόφαση του γιατρού λαμβάνεται σύμφωνα με την καλύτερη διαθέσιμη γνώση και η γνώση αυτή προέρχεται από τις καλύτερες επιστημονικές μεθόδους (Sackett 1997, Masic et al. 2008).

Ο κύριος στόχος της τεκμηριωμένης ιατρικής είναι η βελτίωση της έκβασης της υγείας, μέσω της ανάπτυξης των πλέον αποτελεσματικών παρεμβάσεων. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να γίνει διαφοροποίηση δύο διαφορετικών όρων: τεκμηριωμένη ιατρική και τεκμηριωμένη φροντίδα υγείας. Το πρώτο αναφέρεται στην προσέγγιση του γιατρού για τη λήψη αποφάσεων οι οποίες σχετίζονται με τον ασθενή μεμονωμένα. Από την άλλη μεριά, η τεκμηριωμένη φροντίδα υγείας είναι ένας πιο ευρύς όρος ο οποίος περιλαμβάνει προχωρημένη προσέγγιση στην κατανόηση των ασθενών, των οικογενειών και των πεποιθήσεων των γιατρών, των αξιών και των συμπεριφορών και βασίζεται σε επίπεδο πληθυσμού (Masic et al. 2008).

Για την εφαρμογή της τεκμηριωμένης ιατρικής είναι απαραίτητος ένας αριθμός δεξιοτήτων. Υπάρχουν πέντε βήματα:

1. Ανάπτυξη μία ερώτησης που μπορεί να απαντηθεί
2. Αναζήτηση της βιβλιογραφίας
3. Κριτική αξιολόγηση της τεκμηρίωσης. Η τεκμηριωμένη ιατρική κατηγοριοποιείται σε διαφορετικούς τύπους κλινικής τεκμηρίωσης. Στη βάση της πυραμίδας υπάρχει η τεκμηρίωση που προέρχεται από τους ειδικούς και την κλινική πράξη (λιγότερη αξιόπιστη τεκμηρίωση, τεκμηρίωση κατηγορίας D). Πάνω από αυτή, υπάρχει η τεκμηρίωση από μη πειραματικές μελέτες, όπως είναι οι μελέτες περιπτώσεων και οι συγκριτικές μελέτες, και έπειτα η τεκμηρίωση από μία πειραματική έρευνα (τεκμηρίωση κατηγορίας C και B). Στις τελευταίες τρεις θέσεις της πυραμίδας είναι η τεκμηρίωση από καλοσχεδιασμένες, ελεγχόμενες, τυχαιοποιημένες ερευνητικές δοκιμές, η τεκμηρίωση από τυχαιοποιημένες, ελεγχόμενες μελέτες, και η τελευταία αλλά σημαντικότερη είναι η τεκμηρίωση που προέρχεται από μετα-αναλύσεις αρκετών τυχαιοποι-

Evidence based medicine: new tool or new enemy?

Medical knowledge changes every day, the previously accepted data become old, whereas the volume of new scientific information is huge. Evidence based medicine (EBM) which originates in the second half of the 19th century and earlier, remains a very interesting topic among the health professionals, such as clinicians and health practitioners (Sackett 1997). EBM is defined as the conscious and reasonable use of current best scientific evidence in making decisions in treatment of each individual patient. Another feature of EBM is that it emphasises the importance of outcomes and states that a doctor makes his/her decision according to the best available knowledge and that knowledge comes from the best scientific methods (Sackett 1997, Masic et al. 2008).

The primary goal of the EBM is to improve health outcomes through the deployment of the most effective interventions. At this point, it is necessary to distinguish two different terms: EBM and Evidence Based Health Care. The first one is referred to the approach of the physician in making decisions related to the individual patient. On the other hand, Evidence Based Health Care is a broader definition that includes advanced approach to understanding the patients, families and doctors' beliefs, values and attitudes and it is based on population level (Masic et al. 2008).

A number of skills are necessary in order to practice EBM. There are five steps:

1. Develop an answerable question
2. Search the literature
3. Critical appraisal of the evidence. EBM is categorized in different types of clinical evidence. At the bottom of the pyramid there is the evidence from the experts and clinical practice (less reliable evidence, class D evidence). Above it, there is the evidence from non-experimental studies, like case studies and comparative research and then the evidence from one experimental research (Class C and Class B evidence). In the last three positions of the pyramid there is the evidence from well designed, controlled, randomized research trial, the evidence from only one randomized, controlled study and the last but the most important are the evidence obtained from meta-analysis of several randomized controlled researches (the "best

- ημένων μελετών (η «καλύτερη» τεκμηρίωση, τεκμηρίωση κατηγορίας A) (Masic et al. 2008, Vandeweerd et al. 2012).
4. Ενσωμάτωση της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων με την κλινική εξειδίκευσή και τις αξίες του ασθενούς
 5. Αξιολόγηση της έκβασης (Schmidt 2007, Masic et al. 2008)

Η τεκμηριωμένη κτηνιατρική (evidence based veterinary medicine, EBVM) είναι η εφαρμογή της τεκμηριωμένης ιατρικής στο πεδίο της κτηνιατρικής (Vandeweerd et al. 2012). Υπάρχει μεγάλη συζήτηση για το τι είναι η τεκμηριωμένη κτηνιατρική και πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην κλινική πράξη. Κάποιοι πιστεύουν ότι είναι η εξέλιξη της κλινικής ιατρικής και άλλοι ότι είναι μια πρακτική μέθοδος η οποία προέρχεται από τους ακαδημαϊκούς, οι οποίοι αντιτίθενται στις παραδοσιακές τεχνικές. Υπάρχουν επίσης και κάποιοι άλλοι οι οποίοι πιστεύουν ότι είναι μια νέα μόδα στην κτηνιατρική χωρίς καμία κλινική εφαρμογή (Schmidt 2007).

Στις μέρες μας υπάρχουν αρκετοί συγγραφείς που ενθαρρύνουν τους φοιτητές, τους ακαδημαϊκούς και άλλους κτηνιάτρους στην τεκμηριωμένη κτηνιατρική. Οι κτηνιάτροι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε άρθρα σε μεγαλύτερη κλίμακα από ότι στο παρελθόν και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν να χρησιμοποιούν νέες ιδέες και μεθόδους στην κλινική τους πράξη. Ωστόσο, δεν είναι πάντα προφανές, ειδικά στους φοιτητές, να κατανοηθούν και να εκτιμηθούν τα πλεονεκτήματα από την τεκμηριωμένη κτηνιατρική στην κτηνιατρική κλινική πράξη (Schmidt 2007, Vandeweerd et al. 2012).

Εμείς, στη Συντακτική Επιτροπή της Ιατρικής Ζώων Συντροφιάς, πιστεύουμε ότι η τεκμηριωμένη κτηνιατρική είναι ένα εργαλείο εξαιρετικής σημασίας στην ανάπτυξη της κτηνιατρικής κλινικής πράξης, για το όφελος των ασθενών μας και των κηδεμόνων τους. Στα πρώτα χρόνια της Ιατρικής Ζώων Συντροφιάς, η πλειονότητα των δημοσιευμένων άρθρων ήταν αναφορές περιστατικών και αφηγηματικές ανασκοπήσεις. Μία νέα εποχή για το περιοδικό έχει ξεκινήσει. Ο κύριος στόχος του περιοδικού θα είναι η δημοσίευση καλύτερα σχεδιασμένων, ελεγχόμενων, τυχαιοποιημένων κλινικών δοκιμών, μαζί με συστηματικές ανασκοπήσεις, και λιγότερες αναφορές περιστατικών. Προσβλέπουμε στη βελτίωση της ποιότητας του περιοδικού μας με την εφαρμογή και την ενσωμάτωση υψηλού επιπέδου τεκμηριωμένης κτηνιατρικής, έτσι ώστε περισσότερη κλινική γνώση να επιτρέπει στους κτηνιάτρους να ανακαλύπτουν νέες περιοχές εξειδίκευσης.

Κυριακή Παυλίδου, Κτηνίατρος, PhD
Αναπληρώτρια διευθύντρια σύνταξης ΙΖΣΣ

evidence”, Class A evidence) (Masic et al. 2008, Vandeweerd et al. 2012).

4. Integrate appraisal results with clinical expertise and patient values
5. Evaluate the outcomes (Schmidt 2007, Masic et al. 2008)

Evidence based veterinary medicine (EBVM) is the application of EBM in the veterinary field (Vandeweerd et al. 2012). There is a lot of discussion what is EBVM and how it can be used in clinical practice. Some believe that EBVM is a progression of clinical medicine and others that it is a method of practice coming from academic people who are against the traditional techniques. There are also some others who believe that it is only a new fashion in veterinary medicine without any clinical practice (Schmidt 2007).

Nowadays, in veterinary medicine, there are many authors who encourage students, academics and other veterinarians in EBVM. Veterinarians can access literature articles in a larger scale than in past and as a result they can use new ideas and methods in their clinical practice. However, it is not always obvious to understand and evaluate the benefits from the application of EBVM in veterinary clinical practice, especially to students (Schmidt 2007, Vandeweerd et al. 2012).

We, in the Editorial Board of the Hellenic Journal of Companion Animal Medicine, believe that EBVM is the tool of utmost importance, to develop veterinary clinical practice, for the benefit of our patients and their caregivers. In the first years of the Hellenic Journal of Companion Animal Medicine, the majority of the published papers were case reports and narrative reviews. A new era for the journal has begun; the main target of the journal will be the publication of more well designed, controlled, randomized, clinical trials, along with systematic reviews, and less case reports. We are looking forward to elevating the quality of our journal, by implementing and incorporating high level of EBVM, so as more clinical knowledge will allow the veterinarians to explore new areas of specialty.

Kiriaki Pavlidou, DVM, PhD
HJCAM co-editor

Βιβλιογραφία / References

- Masic I, Miokovic M, Muhamedagic B (2008) Evidence Based Medicine - New Approaches and Challenges. Acta Inform Medica 16, 219.
- Sackett DL (1997) Evidence-based medicine. Semin Perinatol 21, 3-5.
- Schmidt PL (2007) Evidence-Based Veterinary Medicine: Evolution, Revolution, or Repackaging of Veterinary Practice? Vet Clin North Am - Small Anim Pract 37, 409-417.
- Vandeweerd JM, Kirschvink N, Clegg P et al. (2012) Is evidence-based medicine so evident in veterinary research and practice? History, obstacles and perspectives. Vet J 191, 28-34.